

Sygn. akt I PK 4/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa W. R.

przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w K.

o wypłatę świadczeń,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 sierpnia 2014 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 11 lipca 2013 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego
Sądowi Okręgowemu w K.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w K. zasądził na rzecz powoda kwoty: 10.777,99 zł tytułem odprawy, 862 zł tytułem wynagrodzenia za

czerwiec 2009 r., nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa 582 zł tytułem opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy ustawy.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że powód W. R. był pracownikiem P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. w okresie od 1 grudnia 2007 r. do 5 czerwca 2009 r. Prawomocnym wyrokiem zaocznym z 11 lutego 2010 r. Sąd Rejonowy w G. zasądził od P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. na rzecz powoda kwoty 10.777,99 złotych tytułem odprawy i 862 złote tytułem wynagrodzenia za pracę w czerwcu 2009 r. Postanowieniem z 9 maja 2012 r. umorzono postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

Dnia 5 października 2009 r. do Sądu Rejonowego w G. Wydziału XII Gospodarczego wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. Postanowieniem z 23 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w G. oddalił wniosek na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy- prawo upadłościowe i naprawcze, ponieważ majątek dłużnika nie wystarczał na zaspokojenie kosztów postępowania. Postanowienie uprawomocniło się 17 września 2010 r.

Dnia 18 czerwca 2012 r. powód wystąpił do pozwanego z wnioskiem o wypłatę niezaspokojonego świadczenia zasądzzonego na jego rzecz od byłego pracodawcy. Pozwany odmówił wypłaty świadczeń objętych wnioskiem powoda wobec przekroczenia terminów z art. 12 ust. 3 i 5 ustawy z 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Sąd Rejonowy stwierdził, że powód złożył wniosek o wypłatę świadczeń niezaspokojonych przez byłego pracodawcę 18 czerwca 2012 r., zatem podlega on rozpoznaniu w trybie określonym ustawą z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Sąd Rejonowy przywołał wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2006 r., w którym Sąd Najwyższy wskazał, że dzień wystąpienia niewypłacalności pracodawcy w rozumieniu art. 6 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych należy rozumieć dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, jeżeli w wyniku jego rozpoznania, zostało wydane i uprawomocniło się orzeczenie o oddaleniu wniosku, ponieważ majątek pracodawcy oczywiście nie

wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania. Orzeczenie to zachowuje aktualność na gruncie obowiązującej regulacji.

W ocenie Sądu w przypadku powoda zostały zachowane terminy z art. 12 ust. 3 i 12 ust. 5 ustawy, a zatem jego roszczenia powinny zostać przez Fundusz zaspokojone.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 11 lipca 2013 r. oddalił apelację pozwanego. W uzasadnieniu stwierdzono przede wszystkim, że jedynie korekty wymaga data niewypłacalności, ponieważ przypada ona na dzień 30 września 2009 r. (pismo k. 73), a nie na dzień 5 października 2009 r. Ta kilkudniowa różnica nie ma jednak znaczenia, gdyż i w tym przypadku zachowane zostały terminy istotne dla oceny zasadności rozpoznawanych roszczeń.

Jak przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z 18 grudnia 2006 r. wydanym w sprawie II PK 17/06, przez dzień wystąpienia niewypłacalności pracodawcy należy rozumieć dzień uprawomocnienia się orzeczenia sądowego o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, ponieważ jego majątek oczywiście nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania, byłyby sprzeczne z art. 3 ust. 2 i art. 4 ust. 2 dyrektywy nr 80/987/EWG w jej pierwotnym brzmieniu.

Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że termin 9-miesięczny od dnia rozwiązania umowy o pracę do daty wystąpienia niewypłacalności pracodawcy został zachowany przy przyjęciu, że datę wystąpienia niewypłacalności pracodawcy jest dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, tj. 30 września 2009 r.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku złożył pozwany. Zarzucono naruszenie art. 3 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy polegające na przyjęciu, że datą wystąpienia niewypłacalności pracodawcy, od której liczone są okresy referencyjne, jest dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Powołano się w tym zakresie na wyrok Sądu Najwyższego z 28 maja 2013 r., I PK 294/12, OSNP 2014/3/34.

Wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. w całości oraz uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w K. i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonych wyroków i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa, i

zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanego okazała się mieć uzasadnione podstawy.

Zasadniczym problemem decydującym o rozstrzygnięciu sporu jest określenie daty wystąpienia niewypłacalności pracodawcy. Sądy obu instancji przyjęły, że datą tą jest dzień złożenia wniosku o ogłoszeniu upadłości pracodawcy powoda. Skarżący w związku z tym podnosi w skardze naruszenie art. 3 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (j.t.: Dz. U. z 2014 r., poz. 272 ze zm. – dalej ustawa). Z przepisu art. 3 ust. 2 w związku z ust. 1 pkt 4 ustawy wynika jednoznacznie, że datą wystąpienia niewypłacalności jest data wydania postanowienia przez sąd.

Określenie daty niewypłacalności pracodawcy ma podstawowe znaczenie dla ochrony roszczeń pracowniczych, gdyż to od niej liczone są okresy referencyjne. W przypadku powoda okres ten, zgodnie z przepisem art. 12 ust. 3 ustawy, wynosi 9 miesięcy.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2006 r., II PK 17/06 (OSNP 2008, nr 1-2, poz. 8). Wyrok ten został wydany w odmiennym stanie prawnym i wbrew stanowisku Sądu drugiej instancji nie zachował swej aktualności obecnie. Problem zgodności polskich przepisów z prawem wspólnotowym (dyrektywą nr 80/987) był także krytycznie oceniony w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2006 r., II PK 16/06 i II PK 18/06.

Jednak należy wyraźnie podkreślić, że standardy unijne zmieniły się w omawianym zakresie od 2002 r. wraz z wejściem w życie Dyrektywy 2002/74/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. zmieniającej dyrektywę Rady 80/987/EWG w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich dotyczących ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy (Dz. Urz. WE L z 8.10.2002 r., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, s. 261). Dyrektywa ta zmieniła zasadniczo treść art. 3 i 4 dyrektywy 80/987, gdyż odstąpiono od ścisłego określenia dnia w stosunku do którego mają

być ustalane roszczenia pracownicze objęte gwarancją. Dzień ten powinien być więc ustalony przez państwa członkowskie sprzed którego i/lub ewentualnie po którym niezapłacone roszczenia pracownicze mają zostać objęte gwarancją. Państwa członkowskie powinny wdrożyć postanowienia dyrektywy do dnia 8 października 2005 r. Polska wymóg ten zrealizowała poprzez uchwalenie ustawy z 2006 r. Regulacja okresów referencyjnych od dnia wystąpienia niewypłacalności pracodawcy rozumianego jako dzień wydania orzeczenia przez właściwy sąd jest więc zgodna z prawem unijnym.

Ustalenie powyższe znajduje potwierdzenie w orzecznictwie TSUE. W orzeczeniu z dnia 18 kwietnia 2013 r. C-247/12 Melich Weli Mustafa, wydanym po wejściu w życie skodyfikowanej wersji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE przyjęto, że państwowi członkowskim zostało przyznane uprawnienie do swobodnego określenia daty, przed którą – ewentualnie po której – przypada okres, za jaki niezaspokojone roszczenia pracownicze są przejmowane przez instytucję gwarancyjną. Wcześniej obowiązująca dyrektywa 80/987 przewidywała jedynie uprawnienie do dokonania wyboru spośród trzech możliwości. W obecnym stanie prawnym takiego wyliczenia brak, co oznacza, że państwowi członkowskim została pozostawiona swoboda w zakresie ustalenia wspomnianej daty.

Reasumując należy stwierdzić, że określenie daty niewypłacalności jako dnia wydania orzeczenia sądowego wynika wprost z ustawy i jest zgodne ze standardami prawa unijnego. W obecnym stanie prawnym nie znajduje więc uzasadnienia odmienna wykładnia prowadząca do innego niż ustawowo ustalony dzień niewypłacalności pracodawcy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 maja 2013 r., I PK 294/12, OSNP 2014, nr 3, poz. 34).

W okolicznościach faktycznych sprawy błędne ustalenie daty niewypłacalności pracodawcy prowadziło także do naruszenia okresu referencyjnego przewidzianego w art. 12 ust. 3 ustawy.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji wyroku.